

private Erhverv maa styrkes og fremmes, og der maa opmuntres i højeste Grad til at benytte det i Stedet for at løbe til Statskassen, saa snart der er noget i Vejen.

Jeg er heller ikke i Tvivl om, at der er noget forkert i den Maade, hvorpaa Statskassen udøser de mange Millioner til Understøttelser. Det gælder f. Eks. Arbejdsløshedsunderstøttelsen. Jeg tænker ikke her paa den Del af den, som Arbejderne selv har sikret sig ved deres Forsikring gennem Arbejdsløsheds-kasserne, den skal de selvfølgelig have fri Raadighed over og Lov til at bruge paa den bedst mulige Maade. Men naar det ikke slaar til, naar Staten og Kommunerne i ekstraordinært Tilskud maa yde Millioner af Kroner, maa det offentlige have noget Indseende med, hvorledes disse Penge bruges. Og dér finder jeg, det er en absolut Fejl, at disse mange Millioner Kroner til disse mange Tusinde Mennesker ydes fuldstændig en bloc, uden at der forlanges noget som helst Vederlag derfor. Jeg mener, at en offentlig Understøttelse af den Betydning og af det Omfang aldrig burde ydes, uden at der forlangtes Vederlag derfor gennem præsteret Arbejde. Hvis det Princip blev bragt i Anvendelse, hvis Stat og Kommune havde sagt til de Tusinder af Arbejdere her i Landet, der gaar ledige: Jeres Arbejdsløshedsunderstøttelse kan ikke slaa til, vi indrømmer, vi er nødt til at træde hjælpende til og yde de Millioner, der mangler, for at I kan leve et nogenlunde anstændigt Liv, men vi forlanger til Gengæld, at I yder Arbejde for disse Millioner — vilde det være et Forlangende, som intet fornuftigt Menneske kunde stille sig imod; Arbejderne klager jo ikke over at skulle arbejde, det er netop det, de ønsker. Staten og Kommunerne maa være berettiget til at forlange, at naar der ydes en Arbejder saa og saa mange Hundrede Kroner i ekstraordinær Understøttelse, saa maa Arbejderne ogsaa yde et Arbejde, som er Vederlag for denne Understøttelse. Hvis der var udført Arbejde af de mange Tusinde Arbejdere for de Millioner, som Stat og Kommune yder i ekstraordinær Hjælp til deres Underhold, vilde der derved have været skabt Samfundsværdier, der ogsaa kunde have Betydning for den højtærede Finansminister med Hensyn til Statens Indtægter.

Naar man i en privat Bedrift ikke kan frembringe sine Varer til en Pris, som Folk vil købe dem til, saa er det let nok at lukke Portene og henvise Arbejderne til Arbejdsløshedsunderstøttelse og til Hjælp fra Stat og Kommune; men Statskassen er ikke tjent med en saadan Fremgangsmaade. Det ene naturlige under saadanne Forhold var at tage Sagen op fra Grunden. Jeg mener i det hele taget, at man er begyndt fra den forkerte Ende med Hensyn til hele dette Spørgsmaal ved straks at løbe til Statskassen og det offentlige om Hjælp til Arbejdsgivere og Arbejdere. Det første, der maatte og burde gøres, var, at Arbejdsgivere og Arbejdere i Forening undersøgte de foreliggende Forhold og søgte at komme til et Resultat med Hensyn til, hvilke Midler der var nødvendige, og hvilke Veje man skulde gaa for at bringe Produktionsudgifterne ned til et saadant Minimum, at Køberne var i Stand til at købe de færdige Varer.

Der er blevet talt om skimlede Doktriner, f. Eks. med Hensyn til Toldloven. Jeg tror, at vi har andre Doktriner og Dogmer, der ogsaa burde røres en lille Smule ved, ogsaa med Hensyn til Arbejderne selv. Det gamle Dogme om, at en en Gang erhvervet økonomisk Fordel for Arbejderne maa der aldrig gives Afkald paa, kan ikke holde i Krisetider eller daarlige Tider som de nuværende. Det samme gælder Kravet om, at den Lønningsstandard, man i de forløbne Aar har faaet Lønningerne op paa, skal fastholdes uden Hensyn til, om det gaar nok saa galt for alle andre. Kan der ikke skaffes Arbejde til den Lønningsstandard, saa vil Arbejderne ikke arbejde. Men hvis man sagde saadan overalt, saa vilde alt komme til at ligge fuldstændig stille.

Hvis en Købmand vil sige: Jeg har mine Varer til den og den Pris og kan ikke sælge dem billigere, for saa kan de ikke forrente sig, saa sætter jeg maaske oven i Købet Penge til paa dem — og hvis ingen Købere vil give det, han forlanger, hvad sker der saa? Saa maa Købmanden beholde sine Varer, og det har han i hvert Fald i nogen Maade Ret til; men han har ikke Ret til bagefter at komme og sige: Jeg kan ikke sælge, jeg kan ikke klare mig selv: Staten maa føde mig.

Det samme gælder for Landmandens